

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

1. forduló - MEGOLDÁS

Össz.pontszám: **59 p**

1. Húzd alá egy pontért, hogy hányadik évfolyamon tanulsz!

7.

8.

1p

1. Állatterelő

a) **Eltévedtek az állatnevek a különböző szólásokban, közmondásokban. Tegyéi rendet! Írd le a mondatokba illő megfelelő állatneveket! Figyelj! Két állítás hibátlan, nem kell kicserélni az állatnevet!**

Hibás szólás, közmondás	Helyes állatnév
A) Egy gólya nem csinál nyarat.	fecske
B) Kőti a malacot a karóhoz.	ebet
C) Ajándék kutyának ne nézd a fogát!	lónak
D) Két legyet üt egy csapásra.	(üres) vagy legyet
E) Kiugraszítja a farkast a bokorból.	nyulat
F) Itatja a verebeket.	egereket
G) Lenyeli a békát.	(üres) vagy békát
H) Annyira ért hozzá, mint birka az ábécéhez.	tyúk

8p

b) **Vajon mit jelentenek a fenti szólások, közmondások? Az alábbi magyarázatok mellé írd az a) feladat mondatainak a betűjelét, amire vonatkozik!**

Szólás, közmondás magyarázata	Betűjel
Buta.	H
Több dolgot is elintéz egyszerre.	D
Egyedül nem lehet változtatni valamin.	A
Kideríti a valódi szándékot.	E
Makacskodik.	B
Az ajándékot nem illik kritizálni.	C
Elviseli a kellemetlenséget.	G
Sír.	F

8p

2. Tökfaragás

- a) Ha a táblázat szavait a meghatározásoknak megfelelően mondatokba rendezed, akkor egy összefüggő szöveget olvashatsz a tökfaragás hagyományáról. Ügyelj a helyesírásra, tedd ki a vesszőket és a mondatvégi írásjeleket!

	A	B	C	D	E	F
1.	a	sokkal	eleji	kifejezetten	ijesztgették	egymást
2.	magyar	20.	amivel	volna	mintsem	amerikai
3.	világban	volt	inkább	készítése	helyen	követően
4.	töklámpások	gondoltad	sok	Magyarországon	paraszti	amelyet
5.	tökvicsorinak	betakarítást	faragott	század	gyertyákkal	hívták
6.	tököt	világítottak	tökfaragás	fiatalok	hagyomány	kedvelt
7.	ki					

2. mondat: B4 D2

3. mondat: A1 C6 B1 C3 A2 E2 F2 E6

4. mondat: A1 B2 D5 C1 E4 A3 D1 F6 B3 D4 A1 A4 D3 C2 E1 F1 A1 D6

5. mondat: C4 E3 A5 F5 A1 B5 F3 C5 A6 F4 E5 B6 A7

Minden helyesírási hiba (a mondatközi és -végi írásjelek is) -1 pontot jelentenek az összpontszámból.)

Gondoltad volna?

A tökfaragás sokkal inkább magyar, mintsem amerikai hagyomány.

A 20. század eleji paraszti világban kifejezetten kedvelt volt Magyarországon a töklámpások készítése, amivel ijesztgették egymást a fiatalok.

Sok helyen tökvicsorinak hívták a betakarítást követően faragott tököt, amelyet gyertyákkal világítottak ki.

(A szöveg forrása: <https://www.life.hu/életmod/20191024-a-tokfaragás-valojában-egy-osi-magyar-es-europai-hagyomány.html>)

15p	
-----	--

b) Ismered a barkochbát? Játsszunk a táblázat szavaival!

Melyik szóra gondoltam?

Ige? Igen

Múlt idejű? Igen

Többes számú? Nem

Magas hangrendű? Nem

A keresett szó: gondoltad vagy volt (faragott nem jó)

Névszó? Igen

Melléknév? Igen

Népnévből származik? Igen

Mély hangrendű? Nem

A keresett szó: amerikai

Névmás? Igen

Mutató névmás? Nem

Vegyes hangrendű? Igen

Kölcsönös névmás? Igen

A keresett szó: egymást

6p	
----	--

Ha a helyes megoldás mellett helytelen is szerepel, nem jár pont.

- c) **Keress példát a következő mássalhangzótörvényekre a táblázat szavaiból! Ha nincs, akkor X-et tegyél a rubrikába!**

Mássalhangzótörvény	Példa
Írásban jelölt teljes hasonulás	sokkal, gyertyákkal
Írásban jelöletlen teljes hasonulás	X
Zöngéesség szerinti részleges hasonulás	hívták, ijesztgették
Összeolvadás	mintsem
Rövidülés	X

Ha a helyes megoldás mellett helytelen is szerepel, nem jár pont.

5p	
----	--

- d) **Állítsd betűrendbe a következő szavakat!**

töklámpások, tökvicsorinak, tököt, tökfaragás

1. tökfaragás

2. töklámpások

3. tököt

4. tökvicsorinak

4p	
----	--

- a) **Melyik szóra ismersz rá a felsoroltak közül a szerkezeti képletük alapján? Írd a vonalra a megfelelő kifejezést!**

T = szótó K = képző J = jel R = rag

A következő szavak közül válogathatsz:

amerikai, gondoltad, gyertyákkal, készítése, sokkal

T + R = sokkal

T + J + R = gyertyákkal

T + K + K + J = készítése

T + K + J + R = gondoltad

T + K = amerikai

5p	
----	--

3. Tájnyelven szólva

- a) Karikázd be a következő sorokban azt a szót, amelyik nem illik a többi közé!
A megoldáshoz használhatsz tájnyelvi szótárt vagy kutass az interneten!

Melyik szó nem ruhadarab?

ködmön	fuszekli	ruca	dolmány
--------	----------	-------------	---------

Melyik szó nem növény?

kacsabiri	murkó	malina	verejce
-----------	-------	--------	----------------

Melyik szó nem állat?

kotli	csida	göbe	gödölye
--------------	-------	------	---------

Melyik szó nem étel?

vánkoshéj	puliszka	talkedli	cibere
------------------	----------	----------	--------

Melyik szó nem tulajdonság?

lapaj	gerzsa	szittyemszotty	döndörej
-------	---------------	----------------	----------

5p	
----	--

- b) A fenti szavak közül válassz ki egyet, írd le, majd egy mondatban fogalmazd meg a jelentését! Ügyelj a helyesírásra!

Jó megoldás helyesírási hibával: 1 pont

2p	
----	--